

ORMAN OKULU EĞİTİM MODELİNİN OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARIN BECERİ VE DAVRANIŞ GELİŞİMİNLERİNDEKİ ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN İNCELENMESİ: SAMSUN CANIK NAMIYE-MÜMİN EROL ORMAN OKULU ÖRNEĞİ*

Fatma KÖSEOĞLU¹, Yaşar BARUT²

ÖZ

Bu araştırmada, Orman Okulu Eğitim Modelinin okul öncesi dönemdeki çocukların beceri ve davranış gelişimindeki etkisine ilişkin görüşlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma yönetiminin bir çeşidi olan durum çalışması modelindedir. Bu doğrultuda eğitimci, öğrenci ve veli olmak üzere üç boyutta inceleme gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Canik Belediye Evleri Anaokulu'na devam eden 5-6 yaş grubu öğrenci (n=3) ve öğrenci velileri (n=5) ile Canik Namiye-Mümin Erol Orman Okulu'nda görev yapan eğitimciler (n=4) oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları ve Öğrenci Gözlem Formu kullanılmıştır. Araştırma verileri Nvivo programına aktarılarak içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Çözümlenen veriler sonucu kod listesi oluşturulmuştur. Kod listesi önceden oluşturulan uygun temalara atanmıştır. Kodlama sürecinde aynı işaretlemeler görüş birliği farklı olan işaretlemeler ise görüş ayrılığı olarak belirlenmiştir. Güvenirlik hesaplaması "Görüş birliği/görüş birliği + görüş ayrılığı x 100" formülüyle hesaplanmıştır. Çalışmada güvenirlik oranının %91 olduğu belirlenmiştir. Çalışma bulguları neticesinde orman okulu eğitim uygulamalarının okul öncesi çocuklarının belirtilen beceri ve davranışlarına olumlu katkı sağladığı doğrultusunda görüş birliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Orman Okulu, Alternatif Eğitim, Sınıf Dışı Uygulamalar

INVESTIGATION OF OPINIONS ON THE EFFECT OF THE FOREST SCHOOL EDUCATION MODEL ON THE SKILLS AND BEHAVIOR DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN: THE CASE OF SAMSUN CANIK NAMIYE-MUMIN EROL FOREST SCHOOL

ABSTRACT

In this research, it was aimed to examine the views of the Forest School Education Model on the behavior and skill development of preschool children. The study is in the case study model, which is a type of qualitative research management. In this regard, an examination was carried out in three dimensions: educator, student and parent. The study group consists of 5-6 year old students (n=3) attending Canik Belediye Evleri Kindergarten, their parents (n=5) and educators working at Canik Namiye-Mümin Erol Forest School (n=4). Semi-Structured Interview Forms and Student Observation Forms were used as data collection tools. The research data were transferred to the Nvivo program and analyzed using the content analysis method. As a result of the analyzed data, a code list was created. The code list is assigned to the appropriate previously created themes. During the coding process, same markings were determined as consensus and different markings were determined as disagreement. Reliability was calculated with the formula "Consensus/consensus + disagreement x 100". The reliability rate in the study was determined to be 91%. As a result of the study findings, it was concluded that there is a consensus that forest school education practices contribute positively to the specified skills and behaviors of preschool children.

Key Words

Forest School, Alternative Education, Out-of-Class Practices

*Bu makale, Cukurova 9th International Scientific Researches Conference (October 9-11, 2022 Adana, Turkey)'de sözel olarak sunulmuştur.

¹Uzman Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, E-Mail: ftm87.koseoglu@gmail.com, ORCID:0000-0002-8371-0846

²Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, E-mail: ybarut@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1602-2477

Alıntılama: Köseoğlu, F., Barut, Y. (2023). Orman Okulu Eğitim Modelinin okul öncesi dönem çocuklarının gelişimine etkisinin incelenmesi: Samsun Canik Namiye-Mümin Erol Orman Okulu örneği. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 7(14), 141-160.

Giriş

Sınıf dışı eğitim felsefesi Rousseau, Comenius ve Pestalozzi gibi erken çocukluk dönemi felsefecilerinin yaklaşımına dayanmaktadır. Bu felsefeciler özellikle erken çocukluk döneminde somut deneyimlerin önemine vurgu yapmışlardır (Koyuncu, 2019). 18. Yüzyılda Rousseau'nun Comenius'tan etkilenerek oluşturduğu "Doğacı Eğitim Yaklaşımı" birçok eğitimci ve teorisyenin eğitimdeki geleneksel görüşlerini değiştirerek, çocuğun ihtiyacına ve çocuk gelişimine uygun, eşit imkân sağlayan eğitim teorilerinin ortaya çıkmasında temel dayanak olmuştur (Topçuoğlu, 2019). Alternatif eğitim yaklaşımlarından doğayı temel alan yaklaşımlar; J.J. Rousseau'nun Doğacı Eğitim Yaklaşımı, Reggio Emilia, Montessori Yöntemi, Waldorf pedagojisi ve Orman okulları yaklaşımıdır.

Orman Okulu Yaklaşımı

Okul öncesi eğitim yaşamın olduğu kadar eğitimin de temelini oluşturmaktadır (Alisinanoğlu ve Kesicioğlu, 2010). Bu dönem çocukların hızla büyüdüğü ve geliştiği bir dönem olmakla beraber gelişim alanlarının da yeterli düzeye hızla geldiği bir süreçtir (MEB, 2013). Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan ilkokula başlayacağı zamana kadar olan yılları kapsayan ve çocukların hayatı boyunca önemli etkisi olacak olan bedensel, sosyal, duygusal, motor, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük bir kısmının tamamlanarak kişiliğinin temelini atıldığı, ailede ve eğitim kurumlarında verilen bir eğitim sürecidir (Aral, Baran, Bulut ve Çimen, 2002). Bloom tarafından yapılan bir araştırma sonucunda yaşamın ilk 4 yılında zihinsel gelişimin %50'sinin, geriye kalan gelişimlerinin %30'unun 4-8 yaşları aralığında, %20'sinin ise 8-17 yaşları arasında tamamlandığından bahsedilmektedir. Bu sebepten ötürü erken çocukluk dönemi olarak da nitelendirilen okul öncesi dönemde alınan eğitim büyük önem taşımaktadır (Ekici, 2014; Pehlivan, 2006; Uyanık ve Kandır, 2010).

Çocuklar hayatlarının çok erken dönemlerinden itibaren merak ve keşfetme duygusu ile yaşayarak sonrasında dil gelişimleri ile paralel olarak sorular sorarlar ve her şeyi kendileri yapmak isterler. Erken çocukluk döneminde hazırlanan programlar çocukların bu istekleri doğrultusunda hazırlanarak yaparak yaşayarak öğrenmeyi ve zengin içerikli bir çevre oluşturmayı hedefler (Harris, 2018). Özellikle erken çocukluk döneminde doğa ile iç içe yapılan çalışmaların çocukların bütünsel gelişimine olumlu katkısı olduğu bilinmektedir (Tonge, Jones ve Okely, 2019). Doğa temelli bir eğitim yaklaşımı olduğu da bilinen orman okulu yaklaşımı uzun zamandır araştırmacıların ilgi alanında yerini almakta ve eğitimde alternatif yaklaşım olarak uygulanmaktadır.

Orman okulu ağaçlık bir alanda veya ormanda, orman eğitimi almış eğitimciler tarafından uygulanan, uygulamalı öğrenme deneyimlerine sahip, öğrencinin merak, motivasyon ve keşif yönleri başta olmak üzere tüm gelişim alanlarına hitap eden, ilham verici bir süreçtir. Orman okulu kavramı ilk olarak ABD'nin Wisconsin (1848) eyaletinde ortaya çıkmış, Wisconsin University of Madison WI'da orman okulu kuramı geliştirilerek, Laona, Wabeno ve Crandon eyaletlerinde ilk orman okulları açılmıştır (Topçuoğlu, 2019).

Orman okulları dünya genelinde sayıca artmakta olup, bazı orman okulları yerel yönetimlerce desteklenirken, bazıları ise orman eğitimi girişimcileri tarafından

desteklenmektedir. Orman okullarındaki asıl ana fikir; deneyimler aracılığıyla esnek öğrenmeye olanak oluşturmak ve çocukların öğrenmeyi kapalı ortamlardan çok, dışarıda gerçekleştirilmesini sağlamaktır (Koyuncu, 2019).

Orman Okulu İlkeleri

Doğayı temeline alan eğitimlerin birçok türü mevcuttur ve her biri büyük bir değere sahiptir ancak orman okulu etkisi ve ulaşımı açısından farklılık göstermektedir. (Orman Okulları Uygulama Merkezi). Bu bağlamda Kinght (2009), orman okulu ile ilgili bir dizi ilkeler önermektedir (Close, 2012). Bunlar: Orman okulları tek seferlik bir ziyaret değildir, ormanlık alan veya doğal ortamda sık ve düzenli uygulamaların uzun vadeli olduğu bir süreçtir. Orman okulları çocukların doğayla ilişkinin geliştirmesi amacıyla özel bir ortamda olmalı, geleneksel öğrenme ortamından farklı orman ve ağaçlık bir alan olmalı. Orman alanı ve uygulamalar; güvenli hale getirilerek, risk almayı kolaylaştırmalı. Orman okulları güven merkezlidir. Kurallara uyulması açısından çocuklar ve eğitimciler arasındaki iletişim çok önemlidir. Edinilen deneyimlerin olumlu olması için çocukların eğitmen ve yetişkinlere güvenmeleri hayati önem taşır. Öğrenme oyun temellidir ve çocuk orman etkinliklerinin merkezindedir. Orman okulu uygulamaları, orman okulu yeterliliğine sahip, orman okulu lideri tarafından yürütülür. Orman okulu çalışmalarında yaparak yaşayarak öğrenmeyi destekleyen doğal materyaller kullanılır. Orman okullarında ortaya çıkan ürün kadar, süreç ve edinilen deneyim de önemlidir.

Orman Okulunun Sağladığı Faydalar

Murray ve O'brian (2005) yaptıkları çalışmaları neticesinde orman okulunun faydalarını ise şu şekilde ifade etmektedirler:

Güven: Özgür bir alanda bağımsız davranma, özgüven ve kendine inanma gelişimini desteklediği görülmüştür.

Sosyal beceriler: Akranlar ve yetişkinlerle işbirliği içerisinde olmak sosyal becerilerin gelişimine olanak sağlamaktadır.

Dil ve iletişim: Görsel, duygusal ve sözel dil becerileri gelişim göstermektedir.

Motivasyon ve konsantrasyon: Keşfetmeye ve öğrenmeye ilgi artmakta, faaliyet ve göreve uzun süre odaklanma yeteneği gelişmektedir.

Fiziksel becerilere etkisi: Orman okulu sahasında, açık alanda yapılan fiziksel aktiviteler ile kaba motor becerileri, kolay hareketler ve doğal malzemeler kullanılarak ince motor becerileri gelişim göstermektedir.

Çevreye saygı ve ilgi: Çevreye saygı duyulmasının yanı sıra çevreye ilgi artmaktadır. Mevsim değişikliklerinin gözlemlenmesi ve flora ve faunayı tanıyarak doğaya ve çevreye ilgi gelişmektedir.

Eğitimcilere yeni bakış açısı sağlaması: Çocukların farklı ortamlarda bireysel becerilerini gözlemleyerek eğitimciler ve yetişkinler eğitimde yeni ve farklı bakış açısı kazanmaktadır.

Orman Okulu Ötesinde Dalgalanma Etkisi: Çocuklar orman yaşantılarını evlerine, ailelerine aktararak ailelerinden onları hafta sonları ve tatillerde ormana,

açık alana götürmelerini istemeleri, ebeveynlerin ilgi ve tutumlarında da gelişim meydana gelmesini sağlamıştır.

Türkiye’de Orman Okulu Modeli ile İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Yüksek Öğretim Kurulu Tez merkezi “orman okulu” anahtar kelimesi ile ilgili tarandığında alanla ilgili beş adet yüksek lisans tezine ulaşılmıştır.

Eroğlu (2018) tarafından İstanbul’da bir devlet okulunda nitel araştırma teknikleri kullanarak yapılan çalışmada, orman okuluna dâhil olan bireylerin deneyimlerini tespit etmek amaçlanmış, bu amaç doğrultusunda veli ve eğitimci görüşmeleri yapılarak öğrenci davranışları gözlemlenerek veriler elde edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin motivasyonunun, öğrencilerin ilgilerinin ve velilerin program ile ilgili görüşlerinin programın devam etmesine olanak sağladığı, on iki saatlik bir program olmasına rağmen orman okulu programının her çocuğun farklı gelişim alanlarını desteklediği sonucuna ulaşıldığı ve devlet okullarının fiziksel şartlarının dış mekânda öğrenim için düzenlenebileceği ihtimalinin olduğu sonuçlarına ulaşıldığı paylaşılmıştır.

Kanat (2020) çalışmasında, orman okulu uygulamalarının okul öncesi dönem çocuklara etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmış, bu amaç doğrultusunda eğitimci ve veli mülakatları yapılmış, öğrenci davranışları gözlemlenerek veriler elde edilmiştir. Sonuç olarak da orman okulu modelinin çocukların gelişimlerine olumlu etkileri olduğu ifade edilmiştir.

Topçuoğlu (2019), İstanbul Üniversitesi eğitim ve araştırma ormanında orman okulu ve eğitim modelinin belirlenmesi isimli çalışmada hem başlığa uygun olarak eğitim modelinin belirlenmesini hem de halkın eksik kalan doğa ve çevre eğitimlerinin giderilmesi yönünde adımlar atılmasını sağlamak amaçlanmıştır. İstanbul’da okuyan ilkökul öğrencilerinin orman ile ilgili ilgi ve düşünceleri anket aracılığıyla ölçülmüş ayrıca orman okulu kurulması ve uygulama alanlarının belirlenmesi amacıyla “exper analizi metoduna” başvurulmuştur. Çocukların doğaya karşı tutum ve davranışlarında okul türü ve çevre eğitimi almaları açısından farklılık tespit edildiği sonucu paylaşılmış ve küçük yaşlardan itibaren doğaya karşı bir farkındalık oluşması için “Orman Okulu eğitim Programının” ilkökuldan itibaren eğitim müfredatlarına alınmasının gerekliliği belirtilmiştir.

Dilek (2019), orman okulu uygulamalarının çocukların gelişimine katkısını değerlendirmiş, anasınıfına devam eden yedi çocuk örneklemeyle beş adet veri toplama aracı kullanılmış ve veriler neticesinde orman okulu uygulamalarının çocukların, dil, bilişsel, duygusal, motor, sosyal ve özbakım becerilerine bazı durumlarda olumlu etkileri olduğu, çocukların gelişimini desteklediği sonucuna ulaşıldığı paylaşılmıştır.

Paslı (2019), doğal çevre kent ve çocuk ilişkisinin yeniden kurmak İskandinav’da doğa temelli eğitim ve İsveç Orman okulu örneğiyle, doğa temelli eğitimin şehir merkezlerinde uygulanabilir olmasına yönelik mekânsal ve pedagojik yeterlilik ve özellikler sorgulanmış; açık alanda yaparak, yaşayarak ve deneyimleyerek öğrenmenin çocukların tüm gelişim alanlarda sahip oldukları olumlu kazanımları arttırdığının görüldüğü belirtilmiştir.

Problem Durumu

Tüm küresel ve çevresel sorunların yanı sıra günümüzde şehirlerde nüfus artışı dolayısıyla kentleşme artmış; yeşil alan, güvenli doğal oyun alanları ve bu alanlara ulaşabilen çocuk sayısında azalmalar meydana gelmiştir (Sönmez, 2020: 625). R. Louv“ Doğadaki Son Çocuk (Last Child in the Woods) adlı kitabında, tıbbi bir tanım olmayan ancak çocukları ve herkesi ilgilendiren bir soruna çözüm aramak için düşünmeyi sağlayan olguya “doğa yoksunluğu sendromu” demiştir. Doğa yoksunluğu sendromu, insanların doğaya yabancılaşmasının sonuçlarını ifade etmektedir. Bu sonuçların içerisinde duyuların az kullanılması, dikkat problemleri, hem duygusal hem de fiziksel hastalıklarda artış gösterilebilir. Ayrıca yapılan uzun soluklu araştırmalar, depresyon ve diğer şehir hastalıkları, yüksek suç oranları ile park ve açık alan yokluğu yada ulaşılamaz oluşu arasında ilişki olduğunu göstermektedir (Louv, 2010: 44-45). B. Çabuk “Erken Çocuk Döneminde Çevre Eğitimi ve Sürdürülebilirlik” adlı kitabında doğa yoksunluğundan bahsetmiş ve bu konuda yapılan araştırmaların sonucunda doğa yoksunluğu yaşayan bireylerin çeşitli sorunlarla baş etmek durumunda kaldıklarını ifade etmiştir (Çabuk, 2019: 6). Bu olumsuz durumların yaşanmaması için doğal alanlarda gerçekleştirilmesi amaçlanan eğitim uygulamalarına önem verilmeli, bu alandaki eksiklikler giderilmelidir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (United Nations Convention on Children’s Rights)’nde çocukların dinlenme, boş zaman ve oyun, eğlence hakkı güvence altına alınmış olmakla beraber; bu hakkın yaşama geçirilmesi, çocukların bir araya gelip oyunlar oynayacakları, yeni bilgiler keşfedecekleri ortamların bulunmaması ayrıca kentsel alanlarda var olan gürültü, kirlilik ve çeşitli tehlikelerin çocuklar açısından sakıncalı olması sebebiyle çocukların oyun oynayacak yerlere sahip olma hakları, birçok kentte risk altında bulunmaktadır (UNICEF, 1990: 650). Çocukların var olan bu haklarının sağlanabilmesi ve eksik yaşantılarının giderilmesi için son yıllarda artış gösteren, sınıf dışı öğrenmenin önemine vurgu yapan “Sınıf Dışarıda Günü” gibi uygulamalar gerçekleştirilmekte olsa dahi; Türkiye’de ve diğer birçok ülkedeki eğitim sistemlerinde, çocukların gün içerisinde açık havada olma zorunlulukları bulunmamaktadır (Çabuk, 2019: 7).

Araştırmanın Önemi

Türkiye’de orman okulu modelinin okul öncesi dönem çocuklarının davranış ve beceri gelişimine etkisinin incelenmesine yönelik yapılan çalışmaların az sayıda olması, bu alanda yeni çalışmalar yapılma gerekliliğini ortaya koymaktadır. Yapılan bu araştırma, orman okulu modelinin okul öncesi dönem çocuklarının davranış ve beceri gelişimine etkisini veli, eğitimci ve öğrenci olmak üzere 3 boyutta inceleme olanağı sağlaması, bu alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara kaynak oluşturması, alanyazını zenginleştirilmesi, Türkiye’de bu alternatif eğitim yaklaşımının tanınması ve yaygınlaşmasına katkı sağlayacak olması açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, alternatif eğitim yaklaşımlarından biri olan “Orman Okulu Modeli’nin okul öncesi dönemdeki çocukların beceri ve davranış gelişimindeki

etkisine ilişkin görüşlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1.Orman Okulu modelinin çocukların problem çözme beceri gelişimine etkileri nelerdir?
- 2.Orman Okulu modelinin çocukların yaratıcı düşünme beceri gelişimine etkileri nelerdir?
- 3.Orman Okulu modelinin çocukların olumsuz davranışları (uyumsuzluk, vurma, sınıf kurallarına uymama) üzerinde etkileri nelerdir?
- 4.Orman Okulu modelinin çocukların psiko-motor beceri gelişimine etkileri nelerdir?
- 5.Orman Okulu modelinin çocukların sosyal ve duygusal beceri gelişimine etkileri nelerdir?
- 6.Orman Okulu modelinin çocukların risk yönetim beceri gelişimine etkileri nelerdir?
- 7.Orman Okulu modelinin çocukların çevre bilincinin gelişmesinde ne tür etkileri vardır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yönetiminin bir çeşidi olan durum çalışması modelinden yararlanılmıştır. Durum çalışması deseninde neden ve nasıl sorularına cevap ararken durumun, gerçekleştiği bağlamda farklı veri kaynaklarına başvurmak kaçınılmazdır (Saban ve Ersoy, 2016: 55). Bu bağlamda ilgili okulda Orman Okulu Modeli'nin okul öncesi çocukların beceri ve davranış gelişimindeki etkisine ilişkin görüş tespiti yapılması amaçlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmaya 4 eğitimci, 3 öğrenci ve 5 veli olmak üzere toplamda 12 katılımcı dahil edilmiştir. Çalışma grubu ölçüt örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışmadaki ölçüt orman okulu modeli uygulamalarına dâhil olunma koşuludur. Dolayısıyla bu çalışma orman okulu modelini uygulayan eğitimciler, bu eğitimden faydalanan öğrenciler ve veliler kapsamındadır.

Veri Toplama Araçları

Orman Okulu Modeli'nin okul öncesi çocukların beceri ve davranış gelişimindeki etkisine ilişkin görüşlerin belirlenmesi amacıyla Barut ve Köseoğlu (2022) tarafından alanda yapılan çalışmalardan faydalanılarak yarı yapılandırılmış 2 görüşme formu ve 25 maddeyi kapsayan öğrenci davranışlarına yönelik gözlem formu oluşturulmuştur. Eğitimciler ve öğrenci velileri için hazırlanan görüşme formu 10, öğrenciler için hazırlanan görüşme formu ise 5 sorudan oluşmaktadır.

Gözlem Formu: Araştırmada kullanılan gözlem formu alan uzmanlarının görüşü alınarak, alanda yapılan çalışmalarda kullanılan formlar incelenerek ve ormanda gözlemlenebilecek çocuk davranışları doğrultusunda araştırmacılar tarafından

geliştirilmiştir. Gözlem formları öğrenci davranışlarını kapsayan 25 maddeden oluşmaktadır.

Öğrenci Görüşme Formu: Öğrenci görüşme formları çocukların orman deneyimlerini tespit etmek amacıyla alan ve alanda yapılan çalışmalar dikkate alınarak oluşturulmuştur. Öğrenci görüşme formları 5 sorudan oluşmaktadır.

Eğitimci ve Veli Görüşme Formu: Yarı yapılandırılmış görüşme formlarında yer alan sorular kuramsal çalışmalar ve alandaki çalışmalarda kullanılan formlar ve orman okulunun amaçları dikkate alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Formda demografik bilgiler haricinde 10 soru yer almaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın yürütülmesi hususunda Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Kararı (Karar no: 2022/344) ile onay alınmıştır. Alınan izinler doğrultusunda Orman Okulu Modeli'nin okul öncesi çocukların gelişimine etkisinin incelenmesi amacıyla katılımcılar ile belirlenen gün ve saatte yüz yüze görüşmeler sağlanmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış formlar ile görüşmeler yürütülmüştür. Görüşmeler 8-25 dakika arasında değişkenlik göstermiş olup bu süreçte eğitimcilerle yapılan görüşmeler Canik Namiye-Mümin Erol Orman Okulunda gerçekleştirilmiş ve veri kaybına sebebiyet vermemek için ses kayıtları alınmıştır. Veliler ile yapılan görüşmeler Belediye Evleri Anaokulu'nda yapılmış ancak görüşme esnasında ses kaydı alınmasına müsaade edilmemesi sebebiyle veli görüşmeleri kayıt altına alınamamıştır. Velilerle yapılan görüşme verileri araştırmacı tarafından yazılarak süreç sürdürülmüştür.

Öğrenci görüşmeleri, süre sıkıntısı olması sebebiyle ilk 2 hafta görüşme formları çocuklarla ailelere gönderilmiş, görüşmelerin yarı yapılandırılmış sorular doğrultusunda aileler tarafından yapılması talep edilmiş ve formların araştırmacıya ulaştırılması istenmiştir. Ancak 2. Hafta öğrenciler ile gönderilen formlarının araştırmacıya gönderilmemesi sonucu, öğrenci görüşmeleri diğer haftalarda araştırmacı tarafından etkinlik sonunda, orman okulu sahasında gerçekleştirilmiştir.

İlaveten veri toplama sürecinde görüşme yönteminin yanında gözlem yönteminden de yararlanılmıştır. Araştırmacı tarafından 5 hafta süresince haftada 1 gün, günde 2 saat toplamda 10 saat gözlem yapılmış notlar alınmıştır. Katılımcılara çalışmanın gönüllük esasına dayandığı ve bu süreçte istedikleri takdirde çalışmadan ayrılacakları bildirilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada Barut ve Köseoğlu (2022) tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları ile yüz yüze görüşmeler sağlanmış olup bu süreçte eğitimciler yapılan görüşmelerde veri kaybına sebebiyet vermemek için ses kayıtları alınmıştır. Görüşme sonrası kayıtlar ve veriler bilgisayar ortamında yazıya aktarılmıştır. Yazıya dökümü gerçekleştirilen veriler Nvivo programına aktarılarak içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Çözümlenen veriler sonucu kod listesi oluşturulmuştur. Kod listesi önceden oluşturulan uygun temalara atanmıştır. Kod listesindeki uyuma oranını tespit etmek amacıyla üç uzmandan oluşan bir ekip oluşturulmuştur. Kodlama sürecinde aynı işaretlemeler görüş birliği farklı olan

işaretlemeler ise görüş ayrılığı olarak belirlenmiştir. Güvenirlik hesaplaması “görüş birliği/görüş birliği + görüş ayrılığı x 100” formülüyle hesaplanmıştır. Çalışmada güvenirlik oranının % 91 olduğu belirlenmiştir. Bu oran istenilen kriterin %70 üstündedir (Miles and Huberman, 1994).

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde verilerin analiz süreciyle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Eğitimcilere ilişkin demografik bilgiler

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Branş	Mesleki Kıdem	OEM Uygulama Yılı
K1	Kadın	45	Lisans	Okul Öncesi	11	1 yıl
K2	Kadın	35	Lisans	Türkçe	14	1,5 yıl
K3	Kadın	52	Lisans	Sınıf	25	8 ay
K4	Erkek	43	Lisans	İngilizce	20	1 yıl

OEM: Orman Eğitim Modeli

Tablo 1'de katılımcıların demografik bilgilerine yer verilmiştir. Araştırma 3 kadın, 1 erkek olmak üzere toplam 4 eğitimci kapsamında yürütülmüştür. Katılımcıların 11 ila 25 yıl arasında mesleki kıdemlerinin olduğu, orman eğitim modelini uygulama sürelerinin en az 8 ay, en fazla 1.5 yıl arasında değişkenlik gösterdiği, öğretmenlerin Okul Öncesi, Türkçe, Sınıf ve İngilizce branşında buldukları tespit edilmiştir.

Tablo 2. Eğitimcilerin Orman Okulu Modeli'nin okul öncesi çocukların beceri ve davranış gelişimlerdeki etkisine ilişkin görüşleri

Tema	Katılımcı	Kod Çalışmaları	Kodlar	Tema	Katılımcı	Kod Çalışmaları	Kodlar
Problem Çözme	Eğitimciler	6	Güdü	Sosyal ve Duygusal Beceri Gelişimi	Eğitimciler	13	İletişim
			Risk				Fikir alışverişi
			Dikkat				İşbirliği
			Zorluk				Yardımlaşma
			Yaratıcılık				Paylaşma
			Özgüven				Ekip ruhu
Yaratıcı Düşünme	Eğitimciler	9	Sanatsal etkinlikler	Risk Yönetimi	Eğitimciler	14	Gruba katılma
			Doğal malzemeler				Toplu hareket etme
			Algı				Düşünerek hareket etme
			Okur yazarlık				Tecrübe
			Keşif				Korkularıyla yüzleşme
Gözlem	Deneme yanılma yolu						
Olumsuz Davranışı Önleme	Eğitimciler	15	Ekip ruhuyla hareket etme	Çevre Bilinci	Eğitimciler	16	Kontrol becerisi
			Doğanın rahatlatıcı yönü				Gözlemlene
			Özgür				Çözüm üretebilme
			Sakin				Doğayı sevme
			Kurallara uyma				Bağ kurma
Lider	Yaşamın parçası olma						
Uyum	Farkındalık						
Psiko-Motor Beceri	Eğitimciler	14	Streste azalma	Eğitimciler	Eğitimciler	16	Ekolojik okuryazarlık
			Kas gelişimi				İçselleştirme
			Sürekli aktivite				Bilinçlenme
			Engelden atlama				Doğayı sevme
			Hamur yoğurma				Çevreyi koruma
			Çamura şekil verme				
			Tutma				
Kavrama							
Koordinasyon							

Tablo 2'de görüldüğü gibi eğitimcilerle elde edilen görüşmeler sonucunda 7 tema oluşturulmuştur. İçerik analizi sonucunda elde edilen kodlar uygun temalara atanmıştır. 7 alt temanın içeriğine ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur. Eğitimciler

tarafından, problem çözme temasında çocukların ormanda karşılaştıkları zorluklardan ötürü dikkat etmek zorunda kaldıklarını, çözüm ürettiklerini, çocukların birbirlerini güdelediklerini ve bu durumun çocuklar üzerinde yaratıcılık ve özgüveni geliştirdiği; yaratıcı düşünme temasında doğada çocukların algılarının daha da çok açıldığı, bu süreçte keşif ve gözlemin etkisi olduğu, çevre okuryazarlıklarının geliştiği, doğal malzemelerle sanatsal etkinlikler yaptıkları; olumsuz davranışı önleme temasında çocuğun doğada sakinleştiği, bu süreçte ekip ruhuyla hareket ettiği, uyum sağladığı, yardımlaştığı, kurallara uymayı öğrendiği, çocuktaki stresin azaldığı; psiko-motor beceri temasında ormanda sürekli aktivitede olan çocukların kaslarının geliştiği, tutma, kavrama, engelden atlama, yoğurma gibi aktiviteleri yapabildikleri ve aynı zamanda koordinasyonlarının geliştiği; sosyal beceri temasında çocukların fikir alışverişi yaptıkları, paylaşmayı ve yardımlaşmayı ve aynı zamanda toplu hareket edebilmeyi öğrendikleri, ekip ruhuyla hareket ettikleri ve sürekli iletişim halinde oldukları; risk yönetimi temasında öğretmenlerin öncelikle çocukları ormanda karşılaşılabilecekleri riskler (kaygan zemin, yokuş, böcek vb.) hakkında bilgilendirdikleri sonrasında ise çocukların deneme yanılma yoluyla tecrübe sahibi oldukları, çevreyi gözlemledikleri, kontrol becerilerinin geliştiği, düşünerek hareket ettikleri ve engellere karşı çözüm üretebildikleri; Çevre bilinci temasında ise ormanda vakit geçiren çocuğun çevreyi koruma konusunda bilinçlendiği, doğayı sevdiği, doğa ile bağ kurduğu, bu durumu içselleştirdiği ve farkındalığın arttığı şeklinde görüşler bildirilmiştir.

Tablo 3. Velilere ilişkin demografik bilgiler

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Çocuk sayısı	Orman Okulunu Tercih Sebebi
K1	Kadın	33	Lisansüstü	1	Öğretmen Tavsiyesi
K2	Kadın	32	Lise	2	İnstagram
K3	Kadın	33	Lise	1	Öğretmen Tavsiyesi
K4	Kadın	39	Lisans	2	Çalıştığım Kurum
K5	Kadın	40	Lisans	2	Çalıştığım Kurum

Tablo 3'te katılımcı velilerin demografik bilgilerine yer verilmiştir. Araştırmada öğrenci velilerinin yaş aralığının 32 ila 40 arasında değişkenlik gösterdiği, sadece bir velinin lisansüstü diğer velilerin ise lise ve üniversite düzeyinde eğitim durumuna sahip olduğu belirlenmiştir. Bunların yanı sıra velilerin orman okulunu tercih etme sebepleri arasında öğretmen tarafından yönlendirilme, çalıştığı kurum vasıtasıyla haberdar olma ve sosyal medya yoluyla bilgilenme şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 4. Velilerin Orman Okulu Modeli'nin okul öncesi dönemdeki çocukların beceri ve davranış gelişimindeki etkisine ilişkin görüşleri

Tema	Katılımcı	Kod Çalışmaları	Kodlar
Problem Çözme	Veliler	7	Bildiklerini pekiştirme Uygulayabilme Tanıma Atık malzemeleri değerlendirme
Yaratıcı Düşünme	Veliler	2	Gözlem Resim
Olumsuz Davranışı Önleme	Veliler	16	Aktivitelerde uyum sağlama Doğada negatif enerjiyi atma Açık havada enerji atabilme Doğadaki canlıları sevmeye Kurallara uyma
Psiko-motor beceri	Veliler	7	Denge Esneklik Kas gelişimi Tırmanma Dengede yürüme
Sosyal ve Duygusal Beceri Gelişimi	Veliler	9	Sorgulayabilme Kendini ifade edebilme Ortama ayak uydurabilme İletişim kurabilme
Risk yönetimi	Veliler	9	Zorlu şartlarda öğrenme Cesaret Korkuları yenebilme Kontrollü davranma Tecrübe
Çevre bilinci	Veliler	12	Farkındalık Geziler yoluyla gözlemlenme Duyarlık kazanma Çiçek dikme Materyalleri değerlendirme Doğayı temizleme

Tablo 4'te görüldüğü gibi velilerle elde edilen görüşmeler sonucunda 7 tema oluşturulmuştur. İçerik analizi sonucunda elde edilen kodlar uygun temalara atanmıştır. 7 temanın içeriğine ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur. Katılımcı veliler tarafından, problem çözme temasında çocukların bu süreçte bildiklerini pekiştirdikleri, uyguladıkları, sorunları tanıyarak geliştikleri ve atık malzemeleri

değerlendirdikleri; yaratıcı düşünme temasında çocukların özellikle resim yapma ve doğayı gözleme sonucunda yaratıcılık düzeylerinin geliştikleri; olumsuz davranışı önleme temasında çocukların bu süreçte doğada negatif enerjiyi atma, canlıları sevmeye, kurallara uyma ve aktivitelere uyum sağlama şeklinde olumlu davranışlar geliştirdikleri; psiko-motor beceri temasında çocuklarda kas, denge ve esneklik açısından gelişim gözlemlendiği; sosyal beceri temasında çocukların bu süreçte kendilerini ifade edebildikleri, ortama ayak uydurabildikleri, iletişim kurabildikleri; risk yönetimi temasında çocukların bu süreçte kontrollü davranmayı öğrendikleri, tecrübe kazandıkları ve zorlu şartlarda öğrenmeyi gerçekleştirdikleri; çevre bilinci temasında ise çocukların doğayı temizledikleri, geziler yoluyla farkındalıklarının ve aynı zamanda duyarlılıklarının arttığı şeklinde görüşler bildirilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin orman okulu etkinlikleri ile ilgili görüşleri

Tema	Katılımcı	Kod Çalışmaları	Kodlar	Tema	Katılımcı	Kod Çalışmaları	Kodlar
Etkinlik	Öğrenciler	27	Parkur	İlgi	Öğrenciler	8	Uğur böceği
			Kozalak arama				İpten labirent
			Oyun				Yapraklar
			Tırmanma				Yarasa oyunu
			Yürüyüş				Mantar
			Yarış				Tarlaya bakma
			Deney				Gezme
			Gölden odun alma				Tarla oyunu
			Halat üstünden yürüme				Avcı oyunu
			Böcek yuvası inceleme				Labirent etkinliği
Zorluk Çekme	Öğrenciler	13	Labirent yapma	İstenilen Etkinlikler	Öğrenciler	20	Yarasa oyunu
			Hayvanları inceleme				Köprüden geçme
			Çeşme el yıkama				Parkur
			Köprüden geçme				Büyüteçle etrafı incelemek
			Yarış				Tohum ekmek
			Tırmanma				Göleti açmak
			Resimleri bulma				Yarasa oyunu
			Gölden dal alma				Parkur
			Taşlı yolda yürüme				Çadır yapmak
			Labirent parkuru				Kedi köpek sevmek
	Sahncakta sallanmak						
	İp köprüde zıplamak						

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğrencilerle elde edilen görüşmeler sonucunda 5 tema oluşturulmuştur. 5-6 yaş aralığına sahip öğrencilerden elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Analiz sonucunda elde edilen kodlar uygun

temalara atanmıştır. 5 temanın içeriğine ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur. Çocuklarla yapılan görüşme sonrasında; etkinlik temasında da gözlemlendiği gibi çocukların ormanda uyguladıkları etkinlikler arasında kozalak toplama, tırmanma, yürüyüş, deney, hayvanları inceleme, çeşmede el yıkama şeklinde etkinlikler yaptıkları; zorluk çekme temasında çocukların en çok zorlandıkları etkinlikler arasında köprüden geçme, yarış, gölden dal alma, taşlı yolda yürüme, tırmanma şeklinde etkinlikler olduğu; ilgi temasında çocukların ormanda en çok ilgisini çeken uğur böceği, yarasa oyunu, yapraklar, mantar ve ipten labirent olduğu; eğlenme temasında en çok tarla oyunu, labirent etkinliği, yarasa oyunu, köprüden geçme, parkur oyunlarını yaparken eğlendikleri; etkinlikler temasında ise çocukların ormana gittiklerinde en çok yapmak istedikleri şeyler arasında büyüteçle etrafı incelemek, tohum ekmek, yarasa ve parkur oyunu, salıncakta sallanmak, göleti açmak, kedi-köpek ile ilgilenmek olduğu şeklinde bilgilere ulaşılmıştır.

Çalışma sürecinde ayrıca öğrenciler, veliler ve eğitimciler ile görüşmelerin tutarlılığını tespit etmek amacıyla gözlem notları tutulmuştur. Bu notlar neticesinde araştırmacı tarafından; 5 haftalık eğitim sürecinde öğrencilerin ilk haftalar ormana giderken çok yorulduklarını sık sık dile getirdikleri ancak son haftalar bu söylemlerin daha az duyulduğu hatta duyulmadığı; çocukların ormanda patika yolda yürürken ilk haftalar zorlandıkları gözlemlendiği, diğer haftalarda bu duruma alıştıkları daha rahat hareket ettikleri; ormanın ilk haftası orman okulu bahçesindeki parkurda çocukların eğitimciler ve yetişkinlerin elinden tutarak kütüklerin üzerinde ilerlerken 5. hafta bunu tek başlarına yapabildikleri; tırmanma duvarında tırmanmanın ilk hafta da son hafta da yetişkin desteğiyle gerçekleştiği; mekânda var olan engellere kolay adapte olan öğrencilerin belirlenen alanlarda kurulan parkurlarda keyifli zaman geçirdikleri; çocukların evden getirdikleri yiyecek artıklarını kompost alana koydukları; yağmur suyundan yapılan depodaki suyla ellerini yıkadıkları ve böcek otelini inceledikleri; ormanın bir ev olduğu, ağaçların canlı olduğunun anlatıldığı çalışmalar yapıldığı ayrıca yetişkinlerle ve arkadaşlarıyla iletişim kuran çocukların sosyalleştiği; çocukların orman okuluna geldikleri ilk saatlerde kendilerine yöneltilen günaydın, nasılsınız sorularına çekimser davrandıkları gözlemlendiği ancak günün sonunda daha iletişime açık sosyal ve konuşkan olduklarını şeklinde gözlem sonuçları paylaşılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından; orman okulu uygulamalarının, geri dönüşümden, sürdürülebilirliğe; iklim değişikliğinden çevreye saygı, doğaya saygı farkındalığı vb. birçok alanda olumlu katkısı olduğu ve bu alanlarda çocukların gelişimlerinin desteklendiği şeklinde görüş bildirilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bu bölümünde orman okulu modelinin okul öncesi dönemdeki çocukların davranış ve beceri gelişimine etkileri üzerine elde edilen görüşler ve bulgular doğrultusunda tartışma gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular eğitimi, veli ve çocuk boyutlarıyla değerlendirilmiş, bu bağlamda ulaşılan bulgular araştırmanın alt amaçlarıyla örtüşmektedir.

Orman Okulu Modelinin Çocukların Problem Çözme Beceri Gelişimine Etkileri

Araştırma sonucunda katılımcılar tarafından; orman okulu modelinin çocukların bu süreçte bildiklerini pekiştirmeleri, sorunları tanıyarak gelişimlerinin desteklenmesi, çocukların etkinlikleri uygularken içinde buldukları problemler ve zorlu duruma çözüm üretebilmeleri ve problem çözme beceri gelişimine olumlu katkı sağladığı yönünde görüş birliği olduğu tespit edilmiştir. Harris, (2018); orman okulu modelini farklı kılan unsurun zorluklarla baş etme ve problemlere farklı çözümler getirebilme becerilerini çocuklara kazandırmak için uygun koşullar sunması olduğunu belirtmektedir. Tarafımızca yapılan çalışma bu görüşü destekler özelliktedir.

Orman Okulu modelinin çocukların yaratıcı düşünme beceri gelişimine ve olumsuz davranışları (uyumsuzluk, vurma, sınıf kurallarına uymama) üzerinde etkileri

Katılımcılar tarafından orman okulu modelinin çocukların yaratıcılığına olumlu katkıları olduğu, çocukların doğada algılarının açıldığı ifade edilmiş, doğadaki doğal materyallerle özgün ürünler oluşturabilmeleri, doğayı gözlemleyebilmeleri; orman okulu modelinin yaratıcı beceri gelişimine katkısı olduğu şeklinde görüşler belirtilmiştir. Katılımcılar tarafından orman okulu modelinin çocukların olumsuz davranışlarını önleme hususunda, doğanın sakinleştirici özelliğinin olması, olumsuz negatif enerjinin doğada atılmasının, çocukların uyum sağlama ve olumsuz davranıştan kaçınma beceri gelişimini desteklediği şeklinde görüşler belirtilmiştir. Alanyazın incelendiğinde açık havada ve yapılandırılmamış oyunların dikkat süresini arttırdığı ve stres sorununu azaltıp yaratıcılığı geliştirdiği belirten çalışmalar vardır (Robbon ve Rowe, 2012; Balot, Allen ve Touksati, 2015).

Orman Okulu modelinin çocukların psiko-motor beceri gelişimine etkileri

Katılımcılar tarafından orman okulu modelinin çocukların açık alanda sürekli hareket durumunun çocukların psiko-motor beceri düzeylerinde gelişim sağladığı, kas gelişimi, denge ve esneklik açısından var olan davranışlarına olumlu katkılar sağladığı şeklinde görüş belirtilmiştir. Alanyazın incelendiğinde farklı araştırmalarda da orman okulu modelinin çocukların fiziksel gelişimine katkısı olduğu vurgulanmıştır (Dilek, 2019; O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009; Kahrman-Pamuk, 2020).

Orman Okulu modelinin çocukların sosyal ve duygusal beceri gelişimine etkileri

Katılımcılar tarafından orman okulu modeli çocukların süreçte akran ve yetişkinlerle sık sık iletişim kurmalarına, kendilerini daha rahat ifade etmelerine, grupla hareket etmenin ve ekip ruhunun benimsenmesine ve çocukların sosyal beceri gelişimlerine katkı sağladığı yönünde görüş belirtilmiştir. Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde çocukların duygusal ve sosyal açıdan kazanımları olduğu görülmektedir. Orman okulu uygulamalarının özgüven ve sorumluluk alma (Kahrman-Pamuk, 2020); dil ve iletişim (Harris, 2017; O'Brien ve Murray, 2007; O'Brien, 2009) gibi duygusal becerileri desteklediği alanyazın incelendiğinde de sıklıkla ifade edildiği görülmektedir.

Orman Okulu modelinin çocukların risk yönetim beceri gelişimine etkileri

Katılımcılar tarafından orman okulu uygulamalarının çocukların kontrollü davranmayı öğrenmelerinin, zorlu şartlarda tecrübe kazanmalarının risk yönetim becerilerine olumlu etkisi olduğu; ancak risk yönetimi açısından yapılan gözlemler sonucunda çocukların yaş grupları göz önünde bulundurularak risk almayı gerektiren bazı çalışmaların (çakı kullanma, ateş yakma) modülde yer almaması, bu beceri gelişiminin tam anlamıyla gözlemlene olanağına imkân vermediği şeklinde görüşler bildirilmiştir. Risk yönetimi açısından paylaşılan görüş; Kanat, (2020) tarafından yapılan çalışmanın, orman okulu modelinin risk beceri gelişimine etkisini ortaya koyan sonuç ile benzerlik göstermektedir.

Orman Okulu modelinin çocukların çevre bilincinin gelişmesine etkileri

Katılımcılar tarafından orman okulu modelinin çocukların çevre bilincinin gelişmesine etkisi olarak çocukların doğayı temizledikleri, geziler yoluyla farkındalıklarının ve aynı zamanda duyarlılıklarının arttığı, ormanda vakit geçiren çocuğun çevreyi koruma konusunda bilinçlendiği, doğayı sevdiği, doğa ile bağ kurduğu, bu durumu içselleştirdiği şeklinde görüşler bildirilmiştir. Kanat tarafından yapılan çalışma sonucu orman okulu modelinin çocukların çevreye karşı bilinç kazanmalarında olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşıldığı ve doğayı ve doğadaki canlıları tanıyan çocukların bağ kurmakta, çevre okuryazarlığı kazanmakta olduğu, çevre bilinci ve farkındalık düzeylerinin geliştiği ifade edilmektedir. Sarah Blackwell (2005), araştırması sonucu uzun vadeli orman okulu programlarının, çocukların öz güvenlerini, risk alma eğilimleri, olumlu tutum, bağımsızlık, sosyal, fiziksel ve zihinsel sağlığını, çocukların güvenini ve dayanıklılığını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bu araştırma sonucu elde edilen bulgular neticesinde çocukların birçok alanda olumlu kazanımlarının olduğu sonucuna ulaşılması Blackwell tarafından yapılan çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. 14. Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Kongresi Çocuğun Ekolojik Dünyası Çalışmasında, elde edilen veriler ışığında, çocuğun doğadaki materyalleri tanıdığı, hayvan yuvalarını yerinde gözlemleyip doğaya ve hayvanlara karşı önyargılarının kırıldığı, çocukların çevreyi koruma bilinci geliştirdikleri sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir. Yapılan bu çalışma sonucu elde edilen bulgular da tarafımızca yapılan çalışma sonuçlarıyla aynı doğrultuda bulunmaktadır.

Genel olarak orman eğitimlerinin çocuklarda belirlenen beceri ve davranış gelişimine olumlu katkı sağladığına yönelik görüş birliği olduğu sonucuna ulaşılmış; bu bağlamda araştırma bulguları Türkiye’de ve Dünya’da yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Öneriler

Küresel ısınma ve iklim değişikliği, doğal alanların yok olması, çocukların açık alanda oynama özgürlüğünün ve haklarının kısıtlanması göz önünde bulundurulduğunda çevre bilincinin kazanılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda okul öncesi dönemde, soyut beceri gelişimin mümkün olmadığı bu çağlarda çocukların somut yaşantılarıyla çevre bilinci ve bu farkındalığı kazanmaları, yetişkin olduklarında da bu bilinçle hareket etmelerine zemin oluşturacaktır. Okul öncesi dönemden itibaren orman okulu modeli gibi doğayı temele alan yaklaşımların eğitim müfredatına girmesi çocukların bu becerileri

kazanmalarında etkin rol oynayacağı düşünülmektedir. Eroğlu, 2018 yılında yaptığı çalışmada devlet okullarının fiziksel şartlarının dış mekânda öğrenim için düzenlenebileceği ihtimalinin olduğu sonuçlarına ulaştığını paylaşmıştır. Bu sonuç da dikkate alınarak devlet okullarının fiziksel şartlarının dış mekânda öğrenme için düzenlenmesi önerilmektedir. Türkiye’de bu alanda yapılan çalışmaların az sayıda olması ve tamamına yakının nitel araştırma yöntemleriyle gerçekleşmesi, veri toplama sürecinde gözlem ve görüşme tekniklerinin kullanılmasını zorunlu kılmakta, farklı yaş grupları ve daha geniş örneklem grupları ile orman okulu modelinin çocukların davranış ve beceri gelişimlerine etkisi hususunda yeni araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Alisinanoğlu, F. ve Kesicioğlu, O.S. (2010). Okul öncesi dönem çocuklarının davranış sorunlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Giresun İli Örneği. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(1), 93-110.
- Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş. ve Çimen, S. (2002). *Çocuk gelişimi*. Ya-Pa Yayınları. İstanbul.
- Bagot, K.L., Allen, F.C.L., & Toukhsati, S. (2015). Perceived restorativeness of children's school playground environments: Nature, playground features and play period experiences. *Journal of Environmental Psychology*, 41, 1-9.
- Blackwell, S. (2015). Impacts of Long Term Forest School Programmes on Children's Resilience Confidence and Wellbeing. *Acesso em*, 30(4), 1-46.
- Close, M. (2012). *The forest school initiative and its perceived impact on children's learning and development: An investigation into the views of children and parents*. Doctoral Dissertation. The United Kingdom: Cardiff University.
- Çabuk, B. (2019). *Çevre eğitimi*. B. Çabuk, D. Kahriman Pamuk, B. Ahi, N. Cevher Kalburan, & H. Güngör İçinde, Erken Çocukluk Döneminde Çevre Eğitimi ve Sürdürülebilirlik (s.1-38). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dilek, Ö. (2019). *Orman okulu uygulamalarının çocukların gelişimine yönelik katkılarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekici, F. (2014). Aile özellikleri ile okul öncesi eğitime devam eden çocukların problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 70-108.
- Eroğlu, S. B. (2018). *An evaluation of the forest school program in a state preschool in İstanbul*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erşan, Ş., & Erşan, M.N. (2022). *Alternatif bir eğitim modeli olarak Orman Okulları. S. Karabatak İçinde, Eğitim&Bilim 2022-II* (s.117-132). Sinop: Efe Akademi.
- Haller, F., (2018). Outdoor learning spaces. The case of frost school. *Area*, 50(2), 222-231.
- Harris, F. (2017). The nature of learning at forest school: Practitioners' perspectives. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 45(2), 272-291.
- Kahriman-Pamuk, D., & Ahi, B. (2019). A phenomenological study on the school concept of the children attending the forest school. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(4), 1386-1407.
- Kanat, T. (2020). *Orman okulu uygulamalarının okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Knight, S. (2016). *Forest school in practice* (1st ed.). London: SAGE Publications Ltd.

- Knight, S. (2009). *Forest schools and outdoor learning in the early years* (1st ed.). London: SAGE Publications Ltd.
- Kocaman, Ş., Keskinliç, T., & Kuş, A. (2019). Sınıf dışı uygulamalar: Sınıftan bahçeye bahçeden ormana. *14. Ulusal Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Kongresi, Çocuğun Ekolojik Dünyası, Özet Kitapçığı Bildiri No:97* (s.11). İstanbul: Maltepe Üniversitesi.
- Koyuncu, M. (2019). *Okul öncesi dönemde alternatif yaklaşım: Orman Okullarında veli, öğretmen ve yönetici görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Leather, M. (2013). *Lost in translation: A critique of "forest school" in the UK*. Future Faces. Outdoor Education Research Innovations and Visions.
- Louv, R. (2010). *Doğadaki son çocuk: Çocuklarımızdaki doğa yoksunluğu ve doğanın sağaltıcı gücü*. Ankara: Tübitak Yayınları.
- MEB. (2013). *Okulöncesi eğitim programı*. Ankara: MEB.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. CA: Sage Publication.
- Murray, R., & O'Brien, E. (2005). *"Such enthusiasm-a joy to see": An evaluation of forest school in England* (1st ed.). England: Forest Research Organization & Forestry Commission.
- O'Brien, L., & Murray, R. (2007). Forest School and its impacts on young children: Case studies in Britain. *Urban Forestry & Urban Greening*, 6(4), 249-265.
- O'Brien, L. (2009). Learning outdoors: the forest school approach. *Education*, 37(1), 45-60.
- Orman Okulları Uygulama Merkezi. Erişim tarihi: 19.05.2022 Erişim adresi: ormanokulu.org/?page_id=4035.
- Paslı, A.M. (2019). Doğal çevre, kent ve çocuk ilişkisini yeniden kurmak "İskandinavya'da doğa temelli eğitim ve İsveç orman okulu örneği". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Şehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pehlivan, D. (2006). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilkokuma yazmaya geçiş sürecinin, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Robson, S., & Rowe, V. (2012). Observing young children's creative thinking: Engagement, involvement and persistence. *International Journal of Early Years Education*, 20(4), 349-364.
- Saban, H. & Ersoy, E. (2016). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, D. (2020). Türkiye'de Orman Okulu yaklaşımı ile ilgili tezlerin incelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(20), 623-638.

- Tonge, K.L., Jones, R.A., & Okely, A.D. (2019). Quality interactions in early childhood education and care center outdoor environments. *Early Childhood Education Journal*, 47, 31-41.
- Topçuoğlu, M. (2019). *İstanbul Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Ormanında Orman Okulu ve Eğitim Modelinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- UNICEF. (1990). *Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve İhtiyari Protokoller, Usûl Kuralları ile Çocuk Hakları Komitesi Genel Yorumları*. Erişim adresi: unicef.org. Erişim tarihi: 21.05.2022.
- Uyanık, Ö ve Kandır, A.(2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), 118-134.